

SKREDULYKKE SMALFJORD I TANA, ONSDAG 10.03.2010

Rapport skrevet av: Kjetil Brattlien (hovedsakelig etter info fra Åge Ellefsen, redningsmann 330SKV Banak)

Ulykkesoppsummering:

En skigåer (mann, 58 år) på jakt sammen med tre andre utløste et lite skred ved Smalfjord i Øst-Finnmark. Han ble ført med skredet ca. 5 m og begravd under ca. 0.5 m snø. Han ble funnet av organiserte letemannskaper etter å ha ligget ca. 1 ½ time under snøen. Dødsårsaken antas å være asfyksi (kvelning).

Jegerne gikk på ski etter hverandre i slakt terreng og fjernutløste et skred da et svakt lag nede i snøen kollapset. Mannen gikk på ski bakerst i gruppa i samme spor som de andre. Han var ca. 15 m bak tredjemann da de hører et "drønn" og det ropes "skred" for å advare hverandre. Den forulykkende var den eneste som tas av skredet, og de andre hadde ganske klar formening om hvor mannen var da skredet gikk.

Jegerne var tilreisende, og hadde leid en hytte i samme område året før. Gruppa hadde ikke skredsøker, spade eller søkestang.

Det er antatt å ha vært skredfare 3-markert da ulykken skjedde. Veldig ustabil lagdeling gjorde at skredet ble fjernutløst fra flatt terreng.

Redningsoppsummering:

Funnsted: Kartblad 2235I UTM 38250 18200. Ca 200 moh. Skredet gikk ca. kl. 1230 og HRS fikk melding kort tid etter. Sea-King helikopteret fra 330 i Banak var i skredområdet kl. 1315. Det var da god sikt, men ikke mulig å lande i området pga mye vegetasjon, så de landet ca. 250 m fra skredet. Store mengder svært løs snø gjorde det tidkrevende å gå inn til skredet uten ski eller truger.

Turgruppa hadde gjort et grundig overflatesøk uten å finne tegn etter den savnede. De hadde også søkt med stavene i snøen uten funn. Basert på opplysninger fra turgruppa, ble det bestemt en primær søketeig på ca. 20x20 m. Redningsmannskap bestod da av redningsmann og lege fra Sea-King, en politibetjent og hundefører fra Norske Redningshunder med lavinehund. Det ble gjort punktsøk med søkestang rundt trær, og det ble søkt med recco og lavinehund (1.5 år gammel hund fortsatt under utdanning). Etter ca. 10 minutter gjør hunden en vag markering og det gjøres funn med søkestang på første forsøk på ca. 0.5 m dyp. Funn ble gjort kl. 1405.

Den forulykkende hadde ikke luftlomme og hadde snø i munn og nese. I samråd med lege på Sea-King ble det ikke startet HLR (Hjerte-Lunge-Redning) og mannen ble erklært død kl. 1412. Den forulykkede hadde ingen synlige traumer, og dødsårsak antas å være asfyksi (kvelning).

Like etter "drønner" det igjen i snøen, og alle bortsett fra Sea-King redningsmann og lege evakueres bort fra området. Manglende sikt gjør at det tar ca. 20 min. før helikopteret kan heise ut den omkomne og personellet fra skredet.

Været før og under hendelsen:

Det hadde vært stabilt kaldt vær med ca. 5 kuldegrader og vestlig vind opp til kuling styrke siste 2 døgn før ulykken. Ulykkesstedet lå i le for den vestlige vinden slik at det var mye nylig vindtransportert snø i skråningen der skredet løsnet. Det kom 18 mm nedbør samlet siste 3-døgn før ulykken, og 11 mm ulykkesdagen.

Det var temperaturstigning til litt over null grader 3 døgn før ulykken. Dette var det første mildværet etter 3 måneder med stabilt kaldt vær.

Fakta om skredet, terrenget og snøforholdene:

Det var flatt ca. 10 m i alle retninger der den forulykkende befant seg da skredet ble utløst. Over ulykkesstedet var det en gradvis brattere skråning som var ca. 50 m høy og ca. 30 grader på det bratteste. Dette var en leside med mye fersk vindtransportert nysnø.

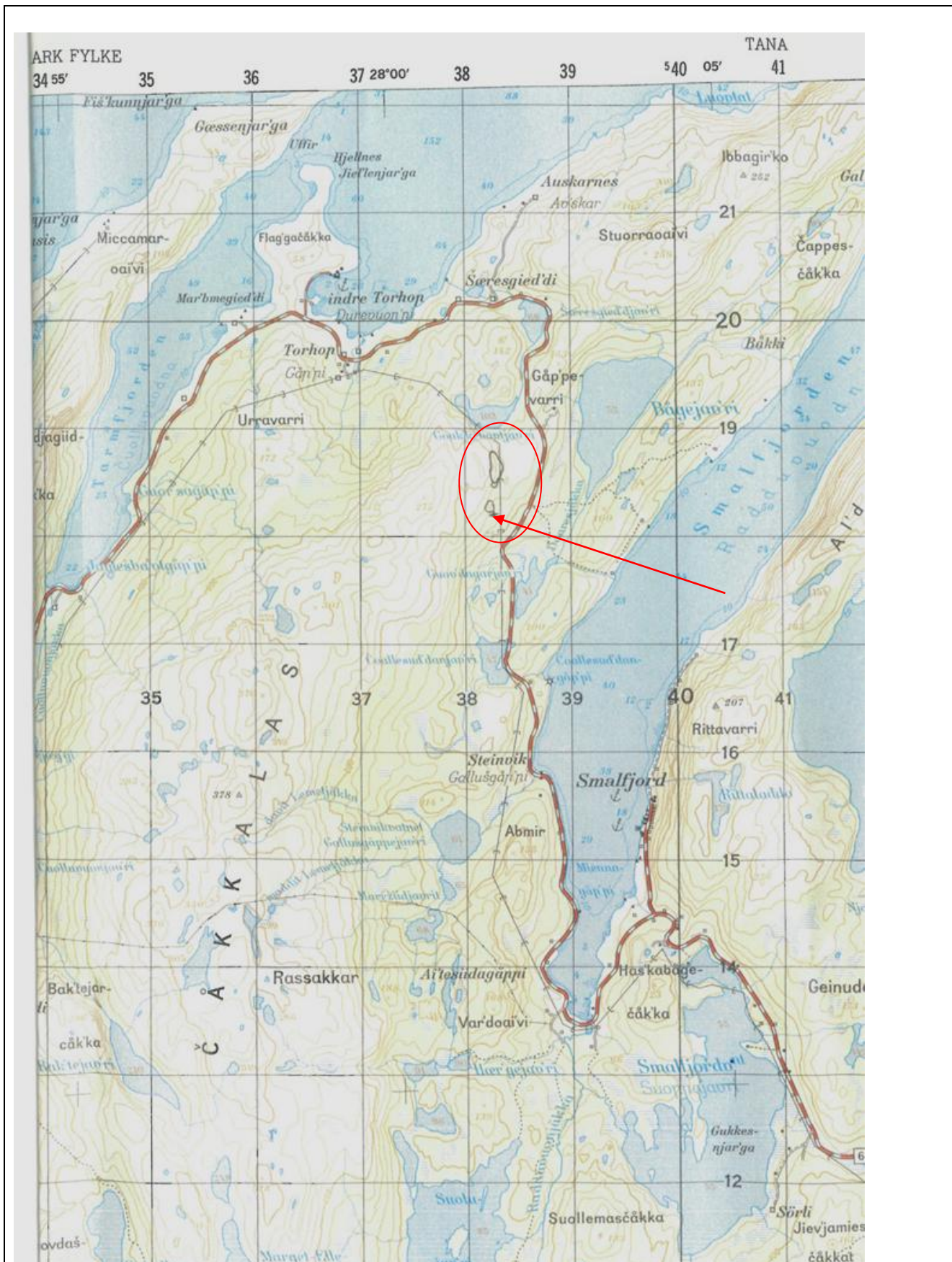
Snødybden var 1-1.5 m i lesidene, og det var stedvis ingen snø på vindutsatte plasser. Snøen var så løs at redningsmannskapene som gikk på bena sank helt til bunns, slik at de måtte krabbe på alle fire i skisporer for å komme seg inn til området. Området var relativt tett bevokst med 3-4 m høy bjørkeskog.

Bruddkanten var ca. 1 m på det høyeste og ca. 0.5 m på det laveste. Bruddkanten var ca. 30 m bred og skredmassene hadde en bredde på ca. 50 m i bunn av skråningen. Lengde fra bruddkant til enden av skredmassene er anslått til 120 m. Den forulykkede ble kun ført med skredet ca. 5 m. Skiene hans heftet seg til oversiden av en bjørkeklynge, mens mannen ble liggende på nedsiden av trærne. Mannen ble funnet omtrent midt i skredbanen, ca. 15 m fra enden av skredmassene.

Skredmassene bestod kompakt tørr vintersnø. Mye av skredmassene gikk i oppløsning, og de største blokkene var 0.5x0.5x0.5 m med hardhet "blyant". Skredmassene var om lag 1 m tykke. Det var et tykt lag med kantkornet snø og begerkrystaller nede ved bakken.

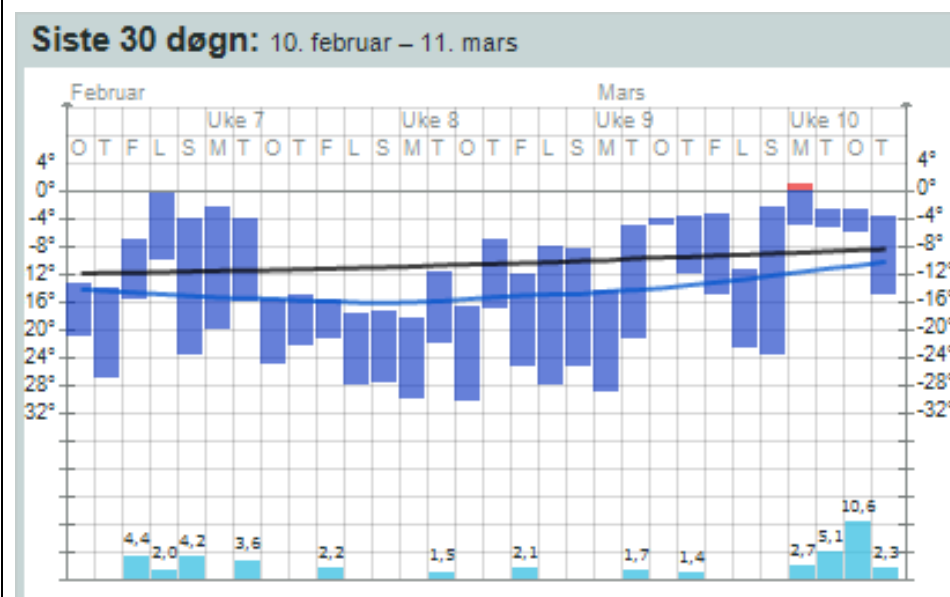
Kommentarer:

- Stabilt kaldt vær og lite snø dannet vedvarende svake lag nede i snødekket tidlig på vinteren. Det var dette laget som gikk til brudd av belastningen av gruppa da de gikk på ski i flatt terreng. Bruddet forplantet seg til bratt terreng og fjernutløste skredet.
- Det var tydelige tegn på farlig lagdeling i snøen med "drønn" pga kollaps i svake lag som presser luft ut av snøen (skaper "drønn" lyd). Ved slike forhold anbefales det å holde "god avstand" fra alt bratt terreng. Det anbefales da å gå lenger ut enn 3 x fallhøyden, dvs. holde seg 150 m ut fra skråningen hvis denne er 50 m høy.
- Dette er den 24. dødsulykken i snøskred i Norge på 8 år. Det er første ulykken hvor skredet er fjernutløst, dvs. hvor skredet er utløst fra terreng betydelig slakere enn 30 grader.
- Alle som går på ski i fjellet i mindre bratt terreng bør ha spade og søkestang. De som ferdes i bratt terreng bør i tillegg ha skredsøker (sender/mottaker-utstyr).
- Uten skredsøker (sender/mottaker-utstyr) må man organisere letingen ved først å gjennomføre et overflatesøk for å se etter synlige tegn etter den skredtatte. Deretter gjøres punktsøk med søkestang ved typiske funnsteder som ved trær, nederst i skredtunga og andre plasser med økt sannsynlighet for funn. Hvis ikke dette gir funn, så må man organisere en søkelinje hvor man systematisk søker gjennom skredet med søkestenger.
- Søk i skred uten skredsøker (sender/mottaker-utstyr) er tidkrevende og gir liten sjanse for å finne folk i live.



Kartutsnitt av 2235 I – Smalfjord med funnsted omtrentlig merket med rød pil. Terreng

brattere enn 30 grader merket med blyant innenfor rød ring.



Værddata fra Rustefjelbma ca. 7 km unna ulykkestedet viser ca. 11 mm nedbør ulykkesdagen.